

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 1.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годину
2 ф. или 5 дин.

Година
IV.

Практична вредност залишних матица.

Васа Латинкић, парох.

Млада и добро оплођена матица јесте душа кошнице и у пролеће вреди једна таква матица толико колико вреди по роја. У истинитост ових речи Берзонових могао се сваки практичан пчелар лако уверити имајући посла у рано пролеће са безмацима на својем пчелињаку. Већ по томе што је матица једина у кошници заслужује особиту пажњу и негу пчелареву. Ако хоћемо да правимо вештачке ројеве па да нам буду као и природни добри, или ако хоћемо да старе неплодне матице новим младим и добро оплођеним заменимо, или ако смо ради да страну какову расу пчела на својем пчелињаку однегујемо, то су нам потребне за све те а и за све друге могуће случајеве залишне матице.

Без оплођене матице не може друштво у кошници постојати, стога се оно и брине да произведе себи младу матицу кад стару изгуби. А ово је могуће само онда, ако у кошници има легла пчелињегга које није старије од седам дана. Имају ли пчеле легла пчелињегга из кога се може матица развити, то ће оне одмах нека легла изабрати и продужити обичне ћелице пчелиње и створиће матичњаке, а прв ће отпочети млечем хранити. Ако изаберу пчеле јаје један дан старо, то ће се за 16—17 дана матица развити, изаберу ли прв од 5 дана то ће им требати 11 дана да добију младу матицу. Брзо развијање легла стоји понајвише до топлоте у кошници и до хране, стога се многи испитивачи и не слажу у томе колико треба матици, пчели и труту до потпуног развића. Просечно се узима за матицу 16, за пчелу 20, а за трута 24 дана. Сви се испитивачи пчелари слажу у мишљењу да јаје траје 3 дана, но не слажу се у томе колико траје затворена лавра.

Кад матица изађе из матичњака она још није права мати, она ће добити запаљу у гениталијама њеним и излетаће на спаривање све дотле, док јој не испадне за руком да се од трута оплоди. За три дана после акта спаривања отпочеће матица правилно лећи јаја. У главном на томе што смо до сада рекли оснива се запаћање матица, а практична вредност новодобивених матица показује се тада када буду пчелару у нужди помагале. Далеко би нас одвело када би навађали све оне случајеве, у којима су нам добро дошле залишне матице, јер су различити узроци, са којих постаје безматак. Пчелар који не пази на матице колико имају година, имаће много штете на својем пчелињаку и таки пчелар не може се поносити именом рацијоналног пчелара.

Запаћање матица почиње тада када наступе топлији дани и када је стање кошница у пчелињаку најбоље за прављење вештачких ројева, а то је тада када је матица у велико отпочела носити трутовска јаја. Дакле запаћање матица треба пчелар тада да отпочиње када види да пчеле трутовске црве у чахурицама заклапљају поклопцима.

У пролеће потребни су нам трутови кад хоћемо да произвађамо на својем пчелињаку залишне матице. Сви излети матичини били би узалудни када не би у то време имали трутова. Ово мора сваки пчелар на уму имати да му намишњени посао за руком испадне.

Када хоћемо да правимо ројче, у коме ћемо да произведемо залишну матицу, морамо пазити још и на ово: да изаберемо најбољу кошницу у пчелињаку, која кишти од друштва и која је по вредноћи најбоља, па из такве кошнице треба да вадимо оквире и легло, па да себи матицу однегујемо. Тим начином добићемо матице, које су постале од најплеменитијег легла.

Но није доста да се однегује племенита раса кад се узме само легло из најплеменитије кошнице, него то легло треба да отхрани најплеменитије и највредније пчеле. Знаменити и велики практичар Дате сасвим је противвог мишљења, он каже да је неосновано мишљење неких пчелара који тврде, да се потпуно јака и здрава матица може развити само у јакој кошници. Та боља нега пчела не стоји до јачега друштва, већ до тога је су ли у томе друштву пчеле младе и када су матицу изгубиле. Често се догађало да је мало ројче које је у исто време остало безматка кад је и друга нај јака кошница у пчелињаку, више матичњака извело, него ли она нај јака кошница, а и природно је да се мало друштво пре побринути мора за матицу, да му се што пре друштво подмладити може. Да је природније а и практичније тежити за правом културном расом пчела о томе мислим да није потребно много говорити.

Ројче у коме хоћемо да произведемо залишну матицу направићемо овако: узме се из јаке и највредније кошнице један оквир са младим пчелињим леглом и смести се у малу кошницу, коју смо за тај посао спремили заједно са оним пчелама, које су на томе оквиру биле. Но пошто у таквом ројчету нема довољно хране, то ћемо му додати и један оквир меда, за тим ћемо онет из какове друге исто тако вредне и јаке кошнице додати младих пчела заједно са затвореним леглом пчелињим, јер ће се из таковог оквира брже развити младе пчеле, које су за то ројче потребне да свој посао у њему вршити могу, — јер све старе пчеле вратиће се у своју стару кошницу.

У таково ројче може се сместити 4—5 оквира само један мора бити са јајима пчелињим или црвом од 4—5 дана, јер по правилу из сваког пчелињег јајета може се матица развити, само ако у кошници нема старијега легла од 7 дана.

За тим се то ројче затвори и уреди па се смести да један дан у тами буде, а сутра дан се пред вече смести на оно место где ће доцније увек и остати. После неколико дана одпочеће пчеле у таквом ројчету матичњаке градити, стога треба чешће прегледати и све матичњаке посећи а један само који је најбољи оставити.

Ако смо ради за запатак матица више ројчади направити то треба матичњаке од првог ројчета пажљиво исецати и у друге уметати, да што пре до потпуне матице доћи могу. При додавању матичњака мора пчелар добро пазити како ће матичњак одсећи и како ће га другом ројчету додати. Пре свега мора пазити да не повреди и да га тако одреже, да око матичњака има нешто и саћа, а онај оквир у који хоћемо да такви матичњак додамо морамо исећи толико, како може у истом положају матичњак лежати. као што је у старом ројчету лежао т. ј. морамо и из тог оквира толико саће исећи како се може ма-

тичњак згодно учврстити, а празне пукотине треба свуда воском испунити.

Кад смо у таквом ројчету однеговали матицу, онда сву пажњу треба да обратимо на то да нам се млада матица добро оплоди. Чим матица изађе из прогриженог матичњака добиће она одмах после три дана запаљу и на леном дану излетаће на спаривање. Кад се сретно оплодила после неколико дана отпочеће носити јаја и такову матицу можемо додавати другим кошницама које немају праве добре матице. Додавање матица у безматке или обезматичене кошнице бива на више начина. То стоји понајвише до тога у каквом се стадијуму налази обезматичена кошница и до тога, какова је матица коју хоћемо да додамо, да ли је стара или млада, да ли је оплођена или није. До свега тога стоји да ли ће пчеле нову матицу лако или теже или је неће никако ни примити.

Ради разумнијег схваћања и бољег прегледа навешћу неколико правила у погледу додавања матица која су на искуству најбољих пчелара опробана.

1.) Неоплођену матицу пчеле не примају, ако су пре ње оплођену имале.

2.) Пчеле које матичњаке имају теже примају матицу, јер су се на матичњаке навикле. Стога треба све матичњаке покварити и све легло повадити из кога би могле пчеле матичњаке правити.

3.) Пчеле које немају ни матичњака ни легла примају лако матицу па и неоплођену.

4.) Што је матица старија, тим је пчеле радије примају.

5.) У туђој а особито празној кошници примају пчеле матицу радо и лако.

6.) Дон су пчеле још узрујане, што матице немају а још матичњаке извеле нису, примају лако матицу.

7.) Пчеле које имају назовиматицу (т. ј. такову пчелу која место матице носи јаја) примају теже матицу осим старе и исте расе.

8.) Слабија друштва у кошници примају лакше матицу туђу него јака, а сасвим слаба примају и сакату матицу.

9.) Матицу, која је исте расе са пчелама, примају пчеле лакше, него оне које су од друге расе.

Када све то будемо имали на уму, тада ћемо моћи лако многе незгоде отклонити са пчелињака свога и свако ће моћи лако увидети какова је практична вредност залишних матица.

Васа Латинкић
пчелар.

Прва пракса за почетнике.

(Пише Ђорђе Коларовић.)

Пред свега тога што је у нашој новој и најновијој пчеларској књижевности а нарочите у овом листу, писано доста и много и то већином из пчеларске праксе, чиме се ишло на то, да се пчелар почетник упуту како да отпочне и успешно настави пчеларење, ипак сам од више пријатеља и знанаца, који се једва једаред напустише да пчеларе, позиван и замољен да им одговорим на разна питања, која су почетницима нужна. као н. пр.: како да отпочну пчеларити? На шта ваља пазити приликом куповања кошница? Како и када да преносе кошнице? Како преко зиме да пазе на кошнице? Са каквим кошницама да пчелкре: Која је Ђерзонка најбоља за почетника и т. д.

На сва та и остала питања, могао би укратко одговорити, када би пчелара почетника на поједина наша пчеларска дела и места у исти ма, упуту где би пчелар почетник, на споменута питања могао одговора наћи. Али пошто ми имамо данас наш пчеларски лист, кога је задатак да не само старе и беште пчеларе усавршава у пчеларском знању, — но да и најновијем новајлији најнужније поуке даде. Осим тога, када се у обзир узме, да нема сваки пчелар при руци целу нашу новију пчеларску библиотеку, а многи — особито коме није књига главна забава — нема ни времена да сва та дела чита; то мислим, да ће не само онима који ме лично замолише т. ј. на писање ово покренуше, него још коме пчелару почетнику добро доћи, ако низом чланака у „Срп. Пчелару“ од ове године одговорим на истакнута питања, како би пчелар почетник у једној години овога листа имао неког вођу, који ће му права и најнужнија правила пружити, којих треба да се придржава оснивајући себи пчелињак, док читањем, слушањем предавања и праксом не стече више пчеларскога знања.

Када Немци, који су много даље од нас одмакли у рационалном пчеларству, могу у својим листовима доносити и понављати већ опће познате ствари; држим да неће нико ни мене ради тога осудити, јер као сваки лист, тако и наш „Српски Пчелар“ имаће и дај Боже да има нових читалаца и почетника, које ће по речима св. ап. Павла нужно бити „млеком напajати“. То молим да узме у обзир, ко би хтео ове чланке критиковати. — А сада ћемо говорити:

1.) О бирању и куповању кошница.

Ко хоће да почне пчеларити, мора набавити неколико кошница за пресад. Пошто су ређи случајеви, да је когод подигао пчелињак од роја који му је добегао, а мало је и таквих,

који су пчелињаке наседили или на поклон добили, то да како да се најпре долази до кошница куповањем.

Пчелињак се подиже куповањем или ројева, или пуних плетара код нас названих „пресада“, или куповањем пуних ђерзонака.¹ Кајјефтиније и најбрже се долази до пчелињака куповањем плетара. Куповање ројева или ђерзонака стаје скупље, а спорије се долази до већег броја кошница. Јер, кад се узме да се добар рој продаје за 2. фор. то не треба доказивати, да је боље куповати пресаде, јер најбољи пресад, који ће нам дати два до три роја, може се купити за 3—4 фор.; па баш да се плати за добар пресад и 5. фор. ипак је боље, него ројеве куповати по 2. ф. комад. Ђерзонке пак најскупље стају, јер су ђорзонке и када су празне много скупље од плетара. За то ко није рад на један пут већу своту у пчеларење уложити, нека не купује ђерзонке, јер ове не само што су скупље него и мање ројева дају, а сваки је почетник рад, да што пре до више кошница дође. Зато ћемо прво говорити о томе, на шта ваља пазити при куповању плетара за пресад.

За пресад је најбоље узимати лањске ројеве, који су се ове године ројили, јер у њима су редовно младе матице. За тим, за пресад је исто тако добро остављати другенце и трећак, јер у истима су исто тако младе матице. Првенци се обично не радо купују за пресад, јер су у њима старе матице. На ово не треба строго гледати, јер у плетарама ретко има јако старих матица. Матица од 2—3 године није престара. За то ја остављам за пресаде и првенце ако нису сувише тешки. Но пошто пчелар почетник не може на туђем пчелињаку знати, које је првенац, другенац или трећак, то купујући пресаде нека пази на ово:

1. Пресад нека је тежак 15—20 кг. Пазити при том ваља, чиме је кошница олепљена и колико дебело, да не би леп био тежи од меда.

2. Пази да је друштво што јаче, јер слабо друштво троши више меда, слабо напредује, те се обично, ако је пролеће мало рђавије, и не роји. Зато не чине добро наше старе „кованице“, који у јаким пресадима, један део пчела сумпором опијају и на тај начин друштва смањују, да мање преко зиме меда потроше.

3. Барем $\frac{3}{4}$ кошнице неке је изграђено саће. Ако је саће у кошници јако црно, знак је да је јако старо, за то таку кошницу не купуј. Саће нека је што отворепије боје, жуто или бело. — Крсташицу т. ј. кошницу у којој саће није правилно изведено, него којекако испрекрштано, немој узети. Добро је да саће удара сечимице на лето. Пази и не купуј кошницу у којој има много трутовскога саћа.

¹ Ђерзонка је свака кошница, у којој се саће може покретати а има их разних врста.

4. Сви сокаци т. ј. простор међу саћем нека су пуни пчела. Размакни мало саће и види има ли у кошници још легла, јер то ти јамчи да кошница има здраву матицу, дакле да је добра за пресад. Ако има легла, легло је у септембру месецу сасвим писко, за то није нужно дубоко завиривати, јер је горе у доброј кошници мед а легло доле. Ако је јесен рђава, хоће многа матица већ у септембру да престане лећи. Нека те дакле не буну ако у кошници нема млада легла, но за то треба да буде легла заклопљена. Легло у пчелињим ћелицама мора бити поклопљено равним поклопцима. Ако је легло пчелиње покривено испунченим поклопцима, знак је да је матица трутовњача. То се обично позна и по друштву, јер у такој кошници друштво је обично слабо и невесело.

5. Још је добро у време када је најјачи лет, дакле око 10 сахата отићи на пчелињак, са кога мислиш пресаде куповати, па пазити како пчеле излећу и улећу у кошницу. Ако је у неке кошнице лет слаб, док је у осталих живахан, знак је да тој кошници нешто фали.

Ако о пчели баш ни појма немаш, не купуј кошница од непозната пчелара, или ако баш мораш, а ти замоли вештијег од тебе, да ти пресаде изабере.

Каже се „добро почето полак дочето,“ за то купујући пресаде, немој жалити платити за добре кошнице нешто више, јер добри пресади ће ти се првога пролећа исплатити; а ако узмеш којекакве слабице по јефтине новце, имаћеш само једа и губићеш вољу на пчеларење.

Немој почињати пчеларити са једном или две кошнице. Јер, што је пчелињак мањи, тим већи проценат пчела из појединих кошница страда од непријатеља, док на великом пчелињаку се и не осети тај губитак.

Што се тиме ђерзонака, о томе ће бити касније говора. Но пошто знам знам, да многи почетник рад би да што пре до ђерзонака дође, те ако му се може купује ђерзонке на које пре наиђе и за које пре чује да су за продају, па се после љуто каје; то на овом месту споменути ми је, да нису све ђерзонке једнако добре и zgodне особито за почетника. Има случајева да многи пчелар продаје неку врсту ђерзонака, што се уверио о непрактичности њиховој, па би рад био да их што пре скине с врата. За то ако се не разумеш у томе послу, не купуј сам ђерзонку ни пошто, јер се можеш љуто кајати.

Што се времена тиче када ваља куповати кошнице, без сумње да је по пчелара најпробитачније, ако их купује у пролеће, јер тада најмање меће на коцку. Али пошто је ретко наићи пчелара, који ће без велике нужде своју кошницу, која је сретно зиму прекужила, продати, и ако хоће — цени је много скупље него у јесен; то би свакоме препоручио да набавља ко-

шнице у јесен, пре но што почну пчелари своје кошнице гушити.

Ја сам у јесен кошнице куповао па се нисам покајао, а држим да се не ће нико кајати, ко се свега овде написаног држао буде.

(Наставиће се).

Пчеларење Линебуршких пчелара с плетарама.

(Наставак.)

Кад легло са крајева од саћа изиде напоље, пчелари онда подрезују кошнице и то доста дубоко. Подрезано ће саће заоштрили т. ј. с једне ће и друге стране саће засећи да изгледа као кад пчеле саће граде. Средина саћа изгледа као сјеченица. Подрезују кошнице да добију воска и лијепога меда за јело. Из старог саћа мед употребљавају за прихрањивање пчела. Кад је неугодно вријеме пчеле покидају све матичњаке. Маторке на хелди а вријеску тако бјачају, да се хоће по други пут да роје. Али како пчелар опази да се хоће која маторка да роји, он ће је одмах метнути на мјесто каквога слабога народа, а слаби народ на њено мјесто. То се чини кад је највећи лет. Ова се метода употребљава само онда кад је у објема кошницама затворено легло. Хоће стране пчеле да убију матицу при овој промени, зато је боље кад се из једне и друге кошнице искуцају ројеви, па се јаки рој стресе у слабу кошницу, а слаби јој у јаку кошницу. Измијене се дакле кошнице, а ројеви остају сваки на својем лѣту.

Ако су маторке до земље израдиле саће и нануиле га медом, онда подмећу под кошницу котурове оплетене од сламе као што је и кошница. Који пчелар нема тијех котурова, он ће ископати рупу испод кошнице, у коју ће пчеле изводити саће. Ово чине и наши пчелари. Линебуршки пчелар гледи да у маторци, кад пусти првенац, нема више трутова, да му се маторка опет не роји и да му маторка што прије добије матицу.

Спајање пчела. Нигдје се више не спајају пчеле него код Линебуржана. То се чини за то, што само јаки ројеви имају економску вриједност. Кад се пуштају другенци и трећенци, бивају више пута незнатни да тек по три така роја могу дати добро друштво. Линебуржани спајају по три слаба другенца или трећенца и у то доба кад се ројеви пуштају, они се и мирно сами спајају. Зато Линебуржани спајају своје ројеве за вријеме ројидбе, кад је паша добра и докле легло напредује. Како паша престане, не ће ни Линебуржани више спајати својих ројева. У јесен не ће да спаја за то, што већином додане пчеле зими поумиру. Поумиру за то, што додане пчеле не нађу себи мјеста у кошници, јер су прије њих заузеле мјесто између саћа за зимовање пчеле чија је кошница, па онда до-

дане пчеле немају мјеста него се по буџаци завуку, гдје зими и пропадно. Јесење спајање уопће не трпе Линебуржани. Они дакле спајају само за вријеме ројидбе, главне паше и докле још легло напредује. Кад ројеви изиду, они их одмах спајају, јер што прије, тијем боље. Како ројеви постоје неколико дана и матице почну носити јаја, како ројеви имају легла, одмах је теже и спајање. Ако се пчелар са спајањем задоцнио, онда мора добро пазити да се пчеле не покосе при спајању. У том случају спајање бива у вече, јер дању се пчеле прије покосе мислећи једне за друге да су туђите. У вече то спајање бива мирно, јер је стао рад и пчеле се смириле. Онај рој, који хоћемо да додамо другом, попрскаћемо здраво течним медом и то добро ћемо га попрскати, па ћемо га онда стрести на други рој у кошницу уједанпут. Тијем ће се пчеле у кошници поплашити и збунити да не ће ударати на стресене пчеле, него ће се одмах с њима опријатељити и лизати мед с њих. Гдјекоји пчелари попрскају онај рој, који ће стрести у другу кошницу, сланом водом.

Умножавање кошница. Линебуржани не знају за слабице. Почетници обично гријеше што свако ројче остављају желећи што прије подићи пчелињак. Али од тијех ројчића не може пчелар имати никакве користи. Ако буде добра годива, највише ће бити од тијех ројчића, да ће се њешто опоравити, а ако пак удари рђава година, онда је сасвијем сигурно да им се пчелар са њима и испчеларио, т. ј. сасвијем сигурно да ће та ројчад сва угинути и пчелар је тијем започето пчеларење свршио. Линебуржани таку ројчад зову зољина гнијезда. Линебуржани не поноси се многим кошницама него многим јаким кошницама. Њихов је принцип: Држи само јака друштва, за пријесјед остављај само јаке кошнице са младом матицом, с доста меда, с добрим саћем и с добром кошницом. Ако нема добре пролетње паше све се то постизава спекулативним прихрањивањем као што је већ напријед казано. Првенац се оставља за себе и ако је вријеме непогодно појачава се другенцима и трећенцима. Другенци и трећенци спајају се само да буду јака друштва. Што год доцније другенци и трећенци изиду, то се све јачи праве. Кад се праве, спајају трећенци морају три четврт кошнице друштвом испунити. Будући да другенци и трећенци имају младу неоплођену матицу, то се друштво њихово здраво умањи док им се матица оплоди, зато другенце и трећенце јаче праве него првенце. Обично се узима од маторке првенац и другенац. Ако би се маторка и даље хтјела ројити и ако пусти трећенац, тај ће пчелар повратити маторци натраг, јер маторка је кошница за мед, она ће пушити аковчад медом. Дакле маторке морају бити јаке и не смију се сасвијем изројити да ослабе. Оне морају ући јаке у главну пашу. Другенци пак и трећенци кад су јаки могу много нарадити, могу много меда сабрати док им се матица не оплоди, ако је добра паша. Линебуржани гледе да што прије изроје своје кошнице. То постизавају спекулативним прихрањивањем. Ако првенац изиде у почетку маја, он не мора тако јак бити као онај, који је изашао концем маја. Из тога излази да рани

ројеви имају већу вриједност него доцнији. Зато се Линебуржани и поносе раним ројевима и онај је прави пчелар, који добива најраније ројеве. Добије ли који пчелар после главне паше ројеве, то је очевидан знак да је невјешт и неспособан пчелар. Ране пак ројеве може добити онај пчелар који има јаке кошнице са младим матицама, са доста меда, са добрим саћем и ако те кошнице спекулативно прихрањује или ако их пренаша на добру пашу. Без спекулативнога прихрањивања не би било ни Линебуршкога пчеларења.

Ако удари јака паша од хељде и вријеска, онда хоће да се кошнице по други пут роје, онда се добивају бијеле пчеле. Али то су већ узузечи. Уосталом Линебуржанину је принцип: *Само јаке кошнице.*

О запаћању матица. Гдје се увелико ради пчеларство, ту мора пчелар имати увијек у резерви матица, јер на великом пчелињаку дешава се да матица у којој кошници угине или при излету на спаривање пропадне. Кошнице са јаким друштвима и с добрим матицама чине капитал пчелару. Ни једна кошница не смије пропасти, јер иначе се крњи капитал, зато ћеш видјети на сваком пчелињаку Линебуршком одређени број малих кошница за запаћање матица. У најновије вријеме граде Линебуржани те мале кошнице и са покретним саћем, јер брже из таквих кошничкица ухвате матицу кад им треба. Те мале кошнице са покретним саћем нијесу веће него 15 см у квадрат. Да би у рано прољеће имали оплођених матица, узму јаку маторку, па је донекле искуцкају Кошницу у коју су пчеле искуцкали, обмотају уста платном, да се пчеле не би повратиле у своју стару кошницу маторку. Те су пчеле све маторе, а оне што су остале неискуцкане у маторци, јесу младе, које ћемо подијелити у мале кошнице за запаћање матица. У сваку малу кошницу углавићемо у оквирчић сат са отвореним леглом и додати јој двије три шаке пчела из маторке, па ћемо онда такву кошничкицу одијелити у подрум на тамно мјесто и тек ћемо је изнијети на пчелињак на одређено мјесто четврти дан. Будући да у тијем кошничкицама има отворена легла, то ће пчеле из њега одњеговати матицу, која ће се кад изиде из ћелице спарити и оплодити и тако ће се доћи до оплођених матица још прије ројидбе, које ћемо употријебити кад која у којој кошници нестане.

Али будући да гдјекојих година многе матице страдају при излету на спаривање и оплођивање, то морају пчелари имати доста матица у резерви, зато њеки пчелари у кошницу маторку метну пошездесет матица затворених у кавешчиће. Таку маторку, која исхрањује толико матица, зову Линебуржани прихрањивачица. Народ у прихрањивачици храни и његује све матице докле нема своје матице. А кад добије своју матицу, онда престаје хранити друге матице, зато ће сад пчелар све кавешчиће с матицама извадити из те маторке, па ће их метнути у другу маторку, која је пустила првенац те нема матице. Из такве кошнице ваде се кавешчићи с матицама кад год која маторка постане безматак, па се тијем безматцима до-

даје. Кад пчелар не би имао у резерви матица, крњао би му се капитал, а тијем би имао велике штете. Овај је пошљедњи начин за паћања матица кориснији, јер пчелар не троши мед као што мора прошити у малим кошницама за запаћање матица.

(Наставиће се.)

Главни уредник.

Пчеларска изложба и скупштина у Сегедину.

Од 3—10 септембра о. г. била је отворена у Сегедину I. земаљска изложба за пољску привреду. На тој изложби било је врло лепо и пчеларство заступљено. Приликом изложбе 4. и 5. септ. држали су мађарским пчелари и П. зем. скупштину. О изложби и о скупштини донео је орган ердељског пчеларског удружења „Méhészeti Közlöny“ опширан извештај из којег ћемо ево и за наше читаоце донети кратак извод.

Изложба је уопће узевши испала преко очекивања добро а пчеларска изложба такође је ванредно испала и ако ова година није била баш повољна за пчеларство.

а.) *изложба.*

На пчеларској изложби било је 227 излагача, међу овима је и министарство за пољску привреду изложило разне предмете (приборе, кошнице, особито израђену анатомију пчеле од папирмашеа.)

На овој изложби су показале и женскиње да обраћају озбиљну пажњу на пчеларство. Небројене врсте медених колача и укухано воће које су изложиле женске показује како се мед у домазлуку може корисно употребљавати. Велику пажњу посетилаца привукла су и разна пића од меда као вина, коњака, ликера и т. д.

Пчеларство је било изложено у четири групе.

У првој групи изложене су биле кошнице са пчелама. У тој групи одликовао се један леп павиљон са Гравенхорстовим кошницама.

У другој групи изложени су били производи пчеларски. Ова група је била најлепша, прави украс за изложбу. Ту си могао видети медова, воска, разна пића од меда. Вредно је споменути као нешто необично, да је један пчелар изложио разне лекове са медом. Било је врло лепих боксеса, медених колача, и т. д.

У трећој групи изложене ту биле разне кошнице, истресаљке и пчеларски прибори. Неки прост пчелар са села изложио је Хенеманову решетку коју је сам по својој идеји израдио.

На изложби је сам показао како се употребљава, те заслужује похвалу јер има практичну вредност.

У четвртој групи била је пчеларска литература и разни препарати. Одбор који је имао да оцени поједине изложене предмете издавао је по заслуги ова одликовања 1. велику диплому, 2. златну медаљу, 3. сребрну медаљу 4. медаљу од бронзе, 5. признање, 6. новчану награду. Осим ових одликовања посебно признање и благодарност добили су: *Министар за пољску привреду*, зато што је послао на изложбу кошнице, приборе, препарате и т. д. из пчеларске школе у Геделу; даље *Барон Бела Амбрози* што је изложио оне предмете који су намењени за париску изложбу. *Кини Франца* за особиту групу коју је изложио; и *Ангал Ковач* пчеларски надзорник који је уредио изложбу.

б.) скупштина.

ПРВИ ДАН.

На скупштини је било око 200 чланова, међу овима и много женских.

Барон Амбрози поздравља одушевљеним говором *Шандора Векерле* као протектора скупштине, који се поред државних послова и бриге много труди и ради за унапређење пчеларства; моли га да тако моћно заштићава и подупире мађарско пчеларство као и досада. Моли га да заузме председничко место и да он управља овом скупштином.

др. Шандор Векерле захваљује се на одликовању, које му скупштина указује. У говору своме сећа се моћне заштитнице угарског пчеларства *блаженопокојне добре царице наше Јелисавете*. спомињући како је и колико је чинила и помагала развитак пчеларства.

Отвара скупштину.

Бодор Владислав судбени већник из Клуџа говори „о законском предлогу за пчеларство“. О овом предмету је он 1896. на скупштини говорио и тада му је скупштина поверила да потпуно изради тај предлог. Пошто је сада тај предлог потпуно обрадио приказује га скупштини. Предлог одштампан подељен је свима сакупљеним члановима. Овај предлог израђен је са гледишта приватног и државног права и са гледишта закона о здрављу животиња, а е тим у свези израђен је и казнени поступак. Како је овај предмет израђен са великим знањем и трудом задобио је све слушаоце. Протектор скупштине му је изразио особито признање а скупштина усклицима „живео“! Предавачу је изражена захвалност и у записнику. У току предавања ушао је у дворану министар за пољску привреду *Игњ. Дарањи*.

У подужем говору поздравио га је протектор Векерле. На поздрав је министар одговорио: *да сматра пчеларство као*

једну од најважнијих грана за пољску привреду, која је особито за мање газде; па зато ће и надаће као и досада ићи за тим да својим наредбама и установама помаже и развија пчеларство у земљи.

Када је Бодор завршио своје предавање министар је отишао уз усклике живео!

На предлог протектора скупштина изјављује да досадашњи закон о пчеларству, сматра за непотпун и зато држи да је потребан нов законски предлог поднети. Скупштина усваја да се поднесе прочитани зак. предлог и да га скупштина препоручи министру за пољску привреду.

Барон Бела Амбрози моли скупштину за дозволу да и преко реда и пре свога предавања изнесе један предлог, јер се боји да на свршетку кад дођу прилози на дневни ред неће бити толико присутних чланова. Предлаже да се ердељско пчеларско друштво уједини са Будапештанским. О овом питању говори Видер Ј. тајник ердељског пчеларског друштва и др. Векерле Ш. — предлог се узима на знање с тим да ће се ићи за тим да се уједињење постигне. Затим барон Амбрози прелази на своје предавање „о Дикловој теорији“ осуђује ју као неосновану и предлаже скупштини да изрази своје поверење Берзону. Усваја се.

Вамоши Михаило говори о побољшању паше за пчеле.

Ковач Антал као надзорник за пчеларство говори о стању пчеларства у Угарској; колико се учинило од 1896 у прилог пчеларству.

ДРУГИ ДАН.

У одсуству дра Ш. Векерла председава барон Б. Амбрози.

Бидер Иван уредник листа „Магуар Мех“ држи предавање о вредности и продаји меда у Угарској.

Лудвиг Едвард предаје „Како да пчеларимо у Алфелду (угарска низа)“ истиче дијаманатско правило.

др. Балинг Шандор предаје „хлеб пчелињи и сурогати“ у замену за рђу у рано пролеће препоручује брашно од кукуруза. Говори о прашку у зовином цвету. Упознао је слушаоце са Веcker-овим „Flogin-ом“, вештачким прашком, који пчеле врло радо употребљавају.

Друго предавање „Будућа кошница“ због краткоће времена морало је изостати. Садржина тога предавања говори о кошницама које се одозго отварају да су савременије. Истиче, да је потребно проценити вредност познатих кошница па одредити која је најпогоднија за Угарску. То ће се моћи наравно одредити, тек када се опроба извесна кошница, но предавач држи да ће „Живановићева кошница бити најзгоднија да се одомаћи“.

Скупштина на предлог председника усваја да се Ш. скуп-

штина одржи у *Клужу*. После завршене седнице многи чланови на позив пчелара Ванки-а одоше да виде његов пчелињак који је на швајцарски начин удешен.

После подне држана су надметања у топљењу воска, прављењу вештачкога саћа и истресању меда.

О д г. У р.

Записник

I. редовне скупштине „српске пчеларске задруге“ држане у Руми
16/28. августа 1899. године.

Присутни: око стотине чланова.

Бр. 1. Молба председника задруге г. Теодора Богдановића, да због слабог здравља његова скупштином руководи председник г. Др. Жарко Миладиновић. Одзива се исти, заузима председничко место и у име председника поздравља скупштину добро доброшлицом напомињући, да од сретног и успешног рада ове прве скупштине зависи будући напредак и развитак „срп. пчеларске задруге“, те да данашњем реду свом прискупити може предлаже за перовођу г. Милана Кољевића, пошто је друштвени тајник г. Пера Стефановић спречен у седницу доћи, о чем скупштину писмено извештава и благодарећи на повереној му части друштвеног тајника, изјављује да се више не може те дужности примити.

Изражава се г. Петру Стефановићу благодарност за време дужности друштвеног тајника, које ће се место попунити, док дотична тачка дневног реда на ред дође а за перовођу у данашњој седници умољава се г. Милан Кољевић.

Бр. 24/2. Чита се овај извештај управног одбора: „Славна скупштино! Управни одбор српске пчеларске задруге“, изабран поверењем пчеларске скупштине у Руми 13/25. августа 1898. године, примио се дужности и закључке скупштинске у минулој години овако је обазно: по разлазу скупштине ради оснивања српске пчеларске задруге у Руми, управни одбор овај дао је предложени нацрт правила према исправцима и закључцима скупштине преписати у свом органу „Српског Пчелару“ штампати а три преписана примерка вис. кр. зем. влади у Загребу прописаним путем на потврду подастрети. Вис. кр. земаљска влада потврдила је правила 1. фебруара 1899. г. под бр. 81010. ех. 1898. Управни одбор отпочео је свој рад одржавши своју прву седницу 18 фебр. (2. Марта) о. г. а одржао је свега четири седнице. У првој седници на предлог председников уписали су се присутни одборници за чланове задруге и положили чланарину а уједно је одлучено, да се изда јаван позив за упис у чланство, те да се сви пчелари и пријатељи пчеларства позову путем јавних листова, да се упишу као чланови друштва, па је тај позив и обелодањен у више новина српских. За тим је наређено, да се дру-

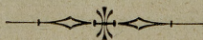
штвена правила одштапају и члановима разашљу, као да се набави друштвени печат и потребне друштвене књиге за администрацију. После тога одлучено је, да се управа друштвена, ради припомоћи друштву, обрати имовној опћини у Митровици и вис. кр. зем. влади у Загребу. Али јер се представком, која се имала поднети вис. кр. земаљској влади, хтело, да тражи редовна годишња припомоћ, то је управа поднела молбу имовној опћини а за вис. кр. зем. владу одређену преставку изнеће данас пред ову скупштину, да би и главна скупштина могла донети одлуку, да се така представка вис. кр. зем. влада поднесе, да би тиме и сама представка већу важност добила. Уједно је одлучено, да се управа обрати високославном саборском одбору у Карловцима, да позове све управе манастирске, да се упишу за чланове осниваче овога друштва. Но и та је представка из горе наведених разлога остављена за данашњу скупштину. Умољено је и Румско властелинство, да као члан оснивач у друштво ступи. Истодобно су изабрани повереници и замољени, да сваки у своме месту и сваком прилиском прикупљају чланове и од њих чланарину убирају. Али је управа с те стране слаб одзив имала.

Према одредби §-а 6. сл. а.) друштвених правила, закључено је, да се штампа друштвени календар те је већ и материјал спремљен био, али управа није смела к томе послу приступити због слабог уписа чланова у друштво, из кога разлога није могла ништа порадити ни на подизању друштвеног пчелињака, набаве пчеларских листова и књига за оснивање друштвене библиотеке. Томе се хтело донекле доскочити одржањем пчеларског концерта, те да се на тај начин поправи финансијално стање друштва, али се и од те намере одустало, јер се овога лета бавила у Руми дружина срп. народног позоришта, те се није могло очекивати, да ће концерт добро посећен бити да ће чиста прихода донети моћи, пошто је публика посећујући позориште доста издатака имала, те се није могло надати, да би се што постигло са концертом.

Пошто је управни одбор увидео, да је премалена чланарина установљена за редовне чланове, те да друштво због тога неће моћи материјално напредовати као што треба, то је одлучно, да изнесе пред данашњу скупштину предлог, да се чланарина за редовне чланове повиси, и да се §. 6. друштвених правила измени, о чему ће се нацрт код односне тачке дневног реда скупштине на претрес изнети.

Што се тиче чланова, тих је било до данас, а то је пре ове скупштине, свега 46 и то оснивача 11 а редовних првог реда 35, мало дакле, али се надати, да ће се тај број на данашњој скупштини подвостручити. Имање друштвено састоји се из 169 ф. 69 н., који је новац уложен у овдашњу штедионицу. Новац тај потиче поглавито од чланарине, коју су уплатили поједини чланови а Пера Јовановић из Београда даровао је друштву 1. ф.

(Свршиће се.)

Онима којих се тиче!

Који је тај пчелар или члан „српске пчеларске задруге“, који је тај родољуб, који је дао од себе изјаву да ће стајати добар да ће се пчеларски лист моћи без евентуалне штете уредништва покренути и одржати?! Где су ти „ватрени робољуби“ са готовим речима и на делу били?! Ко је пратио развитак рацијоналнога пчеларства код нас Срба, зна да се много мучило и бочило око тога да се дође до стручнога листа и до пчеларскога удружења. Има ли образованага српскога пчелара, који не зна како је прошла „Привреда“, „Пчела“, „Домаћи лист“ на пчеларско удружење, које се оснивало у Бечкереку и по томе у Српском Итебеју?! Зар има којега, да не зна, јади га не знали да поред добре воље неких пчелара није било нигде онога који ће стајати добар и који ће у материјалној оскудици притећи у помоћ, зар не зна да се много хтело, много почињало око остваривања удружења, но да је све то туђа рука помела?! *Његовој Светости Патријарху Георгију* хвала, и посто пута хвала што је заштитио српско пчеларство. Јер да он није пружио гаранције за опстанак „Српскога Пчелара“, листа око којег се српски пчелари скупили, нити би било данас тога листа **а још мање „српске пчеларске задруге у Руми“** коју је задругу и покренуо не знам ко него „Српски Пчелар“ т. ј. пчелари око „Српскога Пчелара“. У записнику прве редовне скупштине „српске пчеларске задруге“ од којег први део у овом броју доносимо, а који ће се свршити у идућем броју, наћи ће сваки још и више заслуга Његове Светости патријарха Георгија за развитак српскога пчеларства, на основу којих је изабран *једногласно и одушевљено* за почаснога члана те задруге. Њему и опет хвала и слава. А свакоме коме је стало да начини и од „српске пчеларске задруге“ попреште за гадне и штетне политичке оргије, којих је српски народ и сувише засићен, препоручујемо да проучи § 10. друштвених правила саветујемо му нека и остави ово друштво за које није ни пристао, и упућујемо га на таково друштво, где приличи тако чинити и где ће добро доћи. Па завршујући довикујемо им речи Коцебуа: *„Клеветници су као раздражене пчеле. Само се ти мирно постави пред њих, па ћеш видети: оне ће до душе зујати око тебе, али те не ће убости“*.

УРЕДНИШТВО.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Нарловце.“

Претилату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају.

Рукописи се не враћају.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.